

Documinte vechi*pentru istoria nationala Transilvania.*

Romanii in Dieta tieriei representati si tractarea cu proprietatile de pamentu. 1231.

Capitulum ecclesie Transylvane ad omnium presentes inspectur: notitiam volumus harum serie pervenire quod accedens nostri in presentiam Gallus filius Wydh de Bord, confessus est coram nobis, retulitque taliter: quod licet terram Boje terre Zumbuthel conterminam, et de presenti in ipsa terra Blacorum existentem habitam propriis suis, justisque impensis ab homine Bujul filio Stuje cõmerit, juriq̃ suo subjectam reddiderit, considerans tamen, et animo revolvens suo, qualiter eadem terra, a tempore humanam memoriam transeunte per majores, avos, atavosque ipsius Thulh filii Choru possessa, et a temporibus jam, quibus ipsa terra Blacorum, terra Bulgarorum exstitisse fertur ad ipsam terram Fugros tenta fuerit, qualiter id dictus Thulh filius Choru quam plurimorum hominum elogiis affirmare admissus fuit, hinc ne jurgia temporum in processu enascerentur, fraterne mutueque charitatis, quam Cristiana eidem svadet religio, affectu ductus, dictam terram Boje, terre Zumbuthel conterminam eidem Thulh filio Choru accepta ejus recompensa in pecuniarum solutione, et refusione, remisit coram nobis presentium testimonio literarum. Anno millesimo ducentesimo tricesimo et primo.

Ex collectione Msta. Copiali Josephi Dobo de Alba-Julia; et ex Transumto Conventus B. M. V. de Kolos-Monostor anni 1601 quod a Revdo Dno Francisco Hene Praeposito majori Capituli Albenis Tranniae sine transcriptionis communicatum obtinuerat 1834. Illustrissimus Dnus Comes Jos. Kemény.

Literas has edidit idem Ill. D. Comes in „Magazin für Geschichte etc.“ I. Band, 2. Heft. Kronstadt, 1844, pag. 176.

1291. 11. Martii.

Nos Andreas Dei Gratia Rex Hungariae. Memoriae commendantes significamus quibus expedit universis. quod cum nos Universis Nobilibus, Saxonibus, Siculis et Olachis in partibus Transylvanis apud Albam-Julae pro reformatione status eorundem congregationem *) cum iisdem fecissemus. de consilio omnium Praelatorum et Barorum Regni nostri, eo tempore nobis assistendo Magister Ugrinus dilectus et fidelis noster quasdam possessiones scias Fogaras et Zumbathely vocatas juxta fluvium Oith existentes, asserens a se indebite alienatas, surgendo in ipsa congregatione nostri, sibi per nos reddi, et restitui postulasset, et super hoc instrumenta, ac privilegia sua exhibuisset, tandem nos de facto dictarum possessionum magis clarificari volentes, utrum ipsius Magistri Ugrini fuerint, nec ne? ab eisdem Nobilibus, Saxonibus, Siculis et Olachis, diligenter inquiri fecimus. si dictae possessiones ad ipsum Magistrum Ugrinum dinoscantur juste ut legitime pertinere. Qui quidem Universi, et singuli praedictas possessiones Fogaras et Zumbathely vocatas ipsius Magistri Ugrini et suorum antecessorum esse, et fuisse retulerunt. Nos igitur, quia ipsas possessiones ad ipsum Magistrum Ugrinum juste et legitime noverimus, et sciamus pertinere, cum omnibus utilitatibus earum, et pertinentiis reddidimus ipsi Magistro Ugrino, et per eum suis haeredibus, haeredumque suorum successoribus jure perpetuo, et irrevocabiliter

*) Comitata (dieta tieriei).

possidendas, eo modo, ut ea plenitudine, quemadmodum per ipsius antecessores dictae possessiones habitae exstiterunt, et possessae. Datum apud Albam-Julae *) in Dominica Invocavit. Anno Domini Millesimo ducentesimo nonagesimo primo.

Originale sigillo Andreae Regis, ut vestigium solum perhibet impressivae communitum, patenterque in pergamento exaratum exstat in Archivo Capituli Albensis Tranniae. Cista 2. Cott. Alb. fasc. 5. Nr. 48

Anno 1768. Capitulum Albense ad requisitionem possessionis Braller sedis Nagy-Sink, has literas anni 1291 in transumpto expediri fecit pro eadem possessione. Copia hujus Transumpti habetur in Bibliotheca C. Samuelis Kemény inter Msta sub titulo „Cartophilaceum Trannicum“. Tom. XIX, p. 21.

Harum literarum anni 1291 meminit Eder in notis ad Felmer p. 53.

Eisdem has literas edidit Fejér C. D. Tom. VI, Vol. I, p. 118 ex analectis Dipl. Mstis. Ederianis Fasc. I, p. 107.

Eroii romani si recunostintia data Ioru. 1361.

**) . . . BCU Cluj / Central University Library

stri negotiis prosperis et adversis supremae fidelitatis studio, indesinentique et laudabili virtute juxta eorum facultatis exigentiam nostrae studuerunt complacere Majestati, Volentes eosdem pro praemissis eorum fidelibus servitiis regio prosequi merito, Keneziatum medietatis cujusdam possessionis Olachalis Ozon vocatae in dicta terra Mararosiensis existentem, quem Keneziatum prius Stan dictus Feyr Olachus conservare dinoscebatur eisdem filiis Locolloy eorumque filiis, et posteritatibus universis, sub eisdem libertatibus, utilitatibus, servitiis et conditionibus, quibus dictus Stan eundem conservasse, et tenuisse censetur, dedimus, donavimus, et contulimus jure perpetuo et irrevocabiliter tenendum, possidendum pariter et habendum salvo jure alieno. In cujus rei Memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas.

Datum per manus Venerabilis in Christo Patris Domini Nicolai Archieppi Strigoniensis, locique ejusdem Comitatus perpetui, aulae nostrae Cancellarii dilecti et fidelis nostri. Anno Domini Millesimo CCC^o LXmo primo, pridie Idus Maj., Regni autem nostri vigesimo, Venerabilibus in Christo Patribus et Dnis eodem Nicolao Strigoniensi, Thoma Colocen. Vgolino Spalaten Archieppis; Ragusien. sede vacante, Nicolao Agrien. Demetrio Varadien. Dominico Transylvano, Colomano Jaurien. Ladislao Vesprimien. Stephano Zagrabien. Michaelae Vacien. Petro Boznen. Dominico Chanadien. Vilhelmo quinque-ecclesien. electis confirmatis, fratribus Stephano Nitrien. Thoma Sirmien. Joanne Tinnien. Demetrio Nonen. Bartholomaeo Tragurien. Valentino Macarien. Stephano Faren. Mathaeo Sibiricen. Michaelae Scardonien. et Portina Semnien. ecclesiarum episcopis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino, Dionisio Wayvoda Transylvano Comite Stephano Bubek Judice Curiae nostrae, Joanne Magistro Tavernicorum nostrorum, Nicolao de Zeech Dalmatiae et Croatiae, Leustachio Regni Sclavoniae, et Nicolao de Machovien. Banis, Petro Pincernarum, Paulo Dapipherorum Joanne Janitorum, Dominico Agazonum nostrorum Magistris et Magistro Konya Comite Posenien. aliisque quam plurimis Regni nostri Comitatus tenentibus et honoribus.

Hae literae transumptae et confirmatae fuere sub dato „in festo B. Michaelis Archangeli 1404“ et hae confirmationales 1404 per conventum Colosmonostoriensem transumptae fuere 1635 pro Theodoro filio Matthaei filii nobilis quondam Bud.

Ex veteri Copia anni 1635 (cujus tamen initium periit) Dni Ladislai Gal Exactoriae Praesidis descripsit Claudiopoli 25. Febr. 1845. Ill. Dnus Jos. Comes Kemény. — (Va urma.)

GRADUALA CULTURA A OMULUI.

Necessitate pe omeni i-a invetiata la tote artele. Inca si omulu celu de nteiu sentisa nescari necessitati — indigentii — atatu in privintia corpului catu si a spiritului. Cu graduala immultire a omeniloru acrescura si indigentiiile acelora. Nisuintia seu boldulu de a inpaca aceste indigentii atatu de simtite, dedu impulsulu celu de nteiu la

*) Ergo Andreas Rex 1291 fuit in Trannia.

**) Initium harum literarum periit.

omului. — Casulu, necessitatea, esperinția si observatiunile proprie si streine condusera pe omu la nescari inventiuni, pre'n care elu se puse in stare de a poté multumi unele de'n tre indigentiele ce le avé. O inventiune apoi dedú occasiune la alt'a inventiune si asia pre'n acést'a omulu de'n candu in candu deveni mai cultivatu, mai priceputu.

I.

Necessitatea dictata pre'n instinctu, conduse pre omenii cei de'ntru la inventiunea medilóceloru ac'ncungiuravere pentru nutrire corporu seu. Primele medilóce de nutrire — far' dubiu — au devuitu se fie: fruptele arboriloru, semintiele plantelorú, radacinile, buruenile s. a. Cu tempu apoi invetiara omenii a cunosce si folosulu ce l'ar' poté aduce animarile, — care ii impresurau, atatu in privinti'a nutririi catu si a imbracamentei. Pre'n acést'a, cumu si vedindu ca unele animari se potu imbandi — se starni in omenii pofta si indemnulu de a prasi vite. — Initiulu prasirii de vite. — Totu asia pre incetu aflara omenii unu modu mai regulatu de a se nutri, plantele adeca incepura a le prefaca si observandu ca acele prefacute dau unu nutrementu mai bunu, mai gustuosu, incepura cu diligentia ale semená, cultivá si aduná. In astu modu se puse iniciativ'a cultivarii pamentulu (agriculturei).

Mai incolo aflara omenii, ca nu e destulu numai a avé cu ce asi nutrire corporu; ci acel'a mai alesu in climatele mai reci deve a se si scuti in contra recelei si a altoru vatemari de'n partea tempestatei. — (Omenii primi — far' indóela — fura goli; numai frundiele arboriloru acopereu corporu lorú). — Asia sú inventata imbracamintea. Acést'a de'ntr' inceputu era fôrte simpla; dora nece n'ajungea a acoperi tóte partile corporu. Dup' aceea apoi deveni mai perfecta. Se gatia mai anteu de'n peli de animari; cu tempu apoi observara omenii, ca pelea cumu si lan'a unoru animari amessuratu devuintieloru sale s'ar' poté lucrá in feliurite tipuri. Asia acumu incepura omenii a gati tiesaturi feliurite de'ntr'insele. Pre'n acést'a se puse inceputulu la prim'a industria.

Fiindu-ca omenii atatu diu'a catu si nóptea avéu de a petrece sub cerulu liberu si asia a fi espusi la totu feliulu de raceli si infortunii: asia aflara ca nece imbracamintea inca nu e destula spre a se scuti de veri ce vatemare a tempestatei. De'ntr'in-

ceputu, durandu infortuniile, se ascundéu in Fructele arboriloru, in spelunci séu si suptu arborii cei desi, successive apoi si-a gatitu corturi portatile de'n pei de animari, de'n rami de arbori, séu de'n scortia. Cu aceste se foloséu mai alesu aceia omeni, cari se sacrificara spre viéti'a cea nomadica si se ocupau cu pascutul si prasilulu viteloru; de órace acestia n'avéu locuinti stabile; éra corturile fiindu portatile usioru se potéu stramuta de'ntr'unu locu intr' altulu. Inse aceia omeni, cari se ocupau cu cultivarea pamentulu, — fiindu-ca n'avéu devuintia, ma tocma le era si preste mana de a se muta de'ntr'unu locu intr'altulu, si-facura colibi nemiscatiuse de'n lemnu, mai tardiu si-facura si casi de'n lutu, varu si pétra. Loculu, unde se aflara redicate mai multe astfelu de locuinte séu casi, dohendi nume de „satu, oppidu séu Civitate“. — Pre'n edificarea colibéloru si casiloru se puse inceputulu Architetturei. Architetturea preste totu in intielesu mai latu se vede a se fi invetiatu de catra ómeni cu multu mai tempuriu decatu alte arte.

Dupace omenimea pre'n inventiunea multoru lucruri folositorie deveni la unu modu al' vietiei mai bunu, mai regulatu; dupace adeca: inventase cu ce a se nutri, imbraca si unde a locui; asia cu tempu mai descoperi si alte devuintie. Cultivatoriulu de pamentu, pastoriulu si venatoriulu avéu devuintia de feliurite instrumente, pe care ei séu n'avéu tempu ale gati; séu chiaru nu pricepéu la gatirea acelor'a. Afar' de aceea omenimea inmultiinduse pe di, ce merge, multi nu fura in stare de ase nutri numai de'n agricultura, pascutul viteloru si venatu. Asia dara devuira a si cauta alte moduri de vietuire; devuira a messeria, adeca: a invetia a gati instrumente, vestimente, scule s. a: Pre'n acést'a se dedu occasiune la inventarea feliuriteloru messerii. Aceste suntu unu ramu de cestigu fôrte momentosu, carele de'n di in di si asla mai mare primire, pre'n urmare devine mai perfecta. — Messerierii si artistii cei diligenti cu tempu gatira multime de produse, care nu numai nu erau de ajunsu spre asimplini devuintiele proprii; ci inca se potéu imparti si pe la altii. Acést'a cercustare indemnna pe omenii cei iabitori de intreprinderi, ca produsele, ce intrecéu in tierra lorú, se le espôrte si laticesca pre'n alte tierri, si in loculu acelor'a se importeze de acele marfe, care ei a casa nu le avéu. Asia se facú initiulu comerçului. —

Comerçulu primitivu consta numai in scam-

barea marfeloru un'a pentru alt'a. Inse fiindu-ca pre'n astfelu de scambare adeseori se causa confusiune; de orace a uneori se intempla, ca unu negotiétoriu se nu aiva atata marfa, cata devese se dee in scambu la cela altu, séu pote nu avea de locu de acelu felu marfa, de care altulu avé devuintia; asia se afla moneta. Pre'n acést'a comerciulu lua unu sboru mai rapede. — Acumu comerciulu de scambu inceta cu totul si se introduse comerciulu ordinaru de cumuparare si vendiare.

Dar' era forte greu a purta marfele dintru o tierra intr'alt'a. Greutatea acést'a inca se redica dela medilocu pre'n cladirea drumuriloru si inventarea naegatiunei. Astfelu comunicatiunea se inlesni in messura nespusa si omenii avura norocirea de a fi scutiti de incungiurările, ce adeseori devéu ale face cu ocasiunea portarei marfeloru de'ntr'o tierra intr'alt'a.

Comerciulu unitu cu naegatiunea a contribuitu multu la cultur'a populiloru. Omenii calatorindu pre'n tierri streine si conversandu cu felurite popóre, invetiara a cunósce mai multe produse naturale, industriale si artistice mai nainte necunoscute; vediura diverse moravuri si datini, pe care le imitara; audira multe adevéuri — pe care si le insusisera.

II.

Totusi cele mai multe de'ntr'e inventiunile aceste séu nu s'ar li pusu nece odata in fiintia, séu celu pucinu n'ar fi avutu o estindere asia generale; deca acestor'a n'ar fi precessu desvoltarea facultiloru spirituale a le omului; séu deca acést'a mai alesu n'ar'fi devenitu la capacitatea de a si exprima si comunica cu altii cugetele si sentimentele sale. — Acést'a exprimere si comunicare mai anteiu far' de indoéla — au devutu se se facu pre'n ajutoriulu a loru nescari tonuri, camu grobiane, cari cu tempu pre'n essercitiu continuu de'n ce in ce devenira mai chiare si articulate. In astu tipu se forma limba séu vorbirea omenésca. — Unu talentu omenescu neestimaveru, pre'n care omulu se inaltia preste tóte cele alte creaturi. — Unu talentu pentru vietia sociale ne'ncungiuraveru.

Dar' fiindu-ca omenii in decursulu temporiloru se despartira de olalta, si se respandira pen' in cea mai mare departare; ma inco cate odata pre'n esundari, séu alte casuri, mare parte se sterpira, asia catu numai pucini remasera: — asia au uitatu unele cuvente, séu li-au datu alte forme; ma inco unele cuvente li-a amestecatú cu alte streine séu chiaru au aflatu altele cu totul noue. Pre'n acést'a se dedú ocasiune la formarea differiteloru limbi.

Dela cultur'a atarei limbi vei puté face consequentia la gradulu culturai popului, carele o vorbesce. Omenii vréu inca ca ideile sale cele momentose se le pota impartasi si cu cei mai departati, ma inco vréu ca memoria unoru lucruri importante séu a unoru fapte si persone stralucite se se straplante si la lumea posterióre. Spre acestu scopu dar' se senti devuintia scriintiei. Acést'a de'ntr'inceputu nu se potea altfelu effaptui decau pre'n icóne. — De aici si-trage originea scrisórea asia numita de icóne séu hyeroglyfica, carea servi de fundamentu la artea picturái. Dupo aceea omenii, voindu a da obiepteloru mai mare sensualitate, venira in cugetulu de a modella séu decopisa formele intregi ale obiepteloru. Pre'n acést'a se puse initiu la art'a sculpturái (cioplirei). — Inse tóte aceste moduri de scrisore inco nu potéu a coresponde deplinu devuintieloru, ce le sentiéu omenii in ast'a privintia. Multe cuvente séu cugete nece decatu nu se potéu exprima pre'n icóne. — Drept'aceea se afla pentru veri-care tonu unu numitu semnu (littera). Asia se inventiara litterile. — Cu ajutoriulu acestor'a acumu se potea exprima verice ideate ori sentimentu. In astu tipu doveni in usu scriptura. — Priu scriere, faptele, adevéurile si inventiunile cele mai folositoare se putura straplanta de'n populu in populu, de'n seclu in seclu. Pre'n scriere se pusera in cerculare tóte acele medilóce, care contribuira la o mai buna si mai deplina cultura a omului. Sciintiele — tesaurulu celu pretiosu — inco incepura asi imprestié luminatórele sale radie. Dar' in fine, ca coron'a tuturoru acestoru inventiuni importante se pote considera minunat'a si nepretiuiver'a inventiune a tipariului. O inventiune, a carei influentia asupr'a culturai si propasirei genului omenescu e nepretiuiver'a. Auctorele acestei inventiuni fú Joanne de Gutenbergu nascutu in Moguntia (Mainz) in H.-Darmstadt, in 1440 d. Cr.

Cu tote acesta, inventiunile pen' aici insiratu, la care omenii fura condusi parte pre'n casu, parte pre'n necesitate si esperintia, inco nu potu dá de sine omenimei o cultura generale si totala; decumva cu cele voru fi strensu unite si cu alte medilóce cu multu mai importante si mai petrudindiatore. Aceste suntu: Religiunea, educatiunea si instructiunea, — medilóce, care nobilitéza anim'a, luminéza spiritulu si intielesulu, si cari pe omu lu-punu in stare de a si-cunosce missiunea si detoriile atatu facie cu starea sa cea presente si temporanea, catu si facie cu viitor'a sa destinatiunea.

Aceste dar' suntu gradurile, preste care are de atrece viricare populu; carele doresece a se redica de'n leaganulu prunciei si a meritá frumosulu si maretulu nume de „cultu“. Popululu iubitoriu de cultura invetia messerii si arte; dar' nu neglignesce nece cultur'a animei si a mentiei, pe care deve a se baz'a verice intrepredere omenésca. I. Russu.

КАРЪЛ-БОИ.

Новелъ ротъпеаскъ.

(Бртаре.)

Ачеастъ зеа, дї зиче еа арѣтѣндѣ о зеа де оуѣа вѣтѣтъ кѣ цигте де аѣр, есте зп презент де ла Іоан Корвін Хѣніад лѣи Влад V, кѣнд, ла дп-тоарчереа са де ла Варна, принцѣа ротѣн дї черѣ сокотеалъ де челе чичї мїѣ де лѣнчї че дї дѣдѣсѣ ла Нїкополи. Шї асѣел еа нѣ скѣпа нїмїкѣ дїп нїдере фѣръ а нѣї да нї зрїаѣа. Осевїтоф, мѣт де мїраре, дї плѣчеа съ о тот аскѣлте; кѣчї ел сїндїа ачѣеа че дпѣлесесем еѣ дпсѣнїї, кѣ ведеа шї азїа лѣкрѣрї невѣзѣте шї неазїте. Дѣпъ че аѣ вїсїтат чеа дїнѣї салъ, дптрарѣ дп адоѣа. Аїче ера скрїс не тѣрї, дп лїтере де аѣр, нѣтеле четѣдїмор, галерелор, армателор, ротѣнїмор шї а вїрѣнцелор лор; маї дпколо, дп лїтере негре ресѣоаеле лор чївїле шї десѣачерїе лор дп лѣпѣт. Дана дпвѣлїтъ нѣл цїнѣ дпделѣнѣг дп ачеастъ салъ.

— Ар фї преа мѣлѣт, дї зїсѣ еа, де адї еспїка тоате ачесте лѣкрѣрї, съ мерѣем маї департе, шї Осевїтоф о зрїѣ кѣ грѣвїре че тѣртѣрїсїа кѣрїосїтатеа лѣи.

Ачасть а треїа салъ ера дптреїѣтъ маї маре де кѣт челе лалте доѣ. Се ведеа дптр'о парте родї, цїзгѣрї шї машїне де рѣсѣоїѣ; шї дп алѣа, лѣндї шаратної фѣрекадї ла амѣе канетеле кѣте кѣн кан де зїмѣрѣ дп бронѣ фѣръ коарне. — Ачест шаратноїѣ, дї зїсѣ Дана дпвѣлїтъ, агїнѣндѣа кѣ тѣна, ла Галї се нѣтѣште верѣече, шї ла пої ресѣоїѣ. Дпсѣ зїтѣте шї ла ачест кар. Дп мїжлокѣа салѣї ера зп кар де о тѣрїте зрїешѣ шї акѣрѣїа ведеде кѣшѣнасе контелѣї о дпфїофаре де спалѣтѣ. Ел ера де треї орї маї маре де кѣт веїзл кар ал Цѣрманїлор, дпартат кѣ треї сѣте де коасе нї кѣ треї сѣте де лѣнчї, ел се дпнѣлѣа на зп тѣрї, кѣ дїспѣрдїгѣрї негрѣ треїзѣчї де солдацї, кѣ роате де одѣл шї кѣ зп проѣан де знде спѣнѣзѣра шасѣ цїзгѣрї де аѣанос.

Ла че аѣ нѣтѣтъ съ фї фост дптрѣвїнѣдѣат ачест кар? дптрѣвѣ Осевїтоф; чїне аѣ нѣтѣтъ вре о датѣ мїшка ачѣастъ греа поѣоарѣ? Кѣрѣї Demon саѣ кѣрѣї зѣѣ есте ел дпкїнат?

— Ла нїчї зп зѣѣ, ла нїчї зп demon, дї рѣспѣнѣсъ некѣпосѣзѣта; ел слѣжїа ла ресѣоїѣ, шї ал сѣѣ мерс лїп ера де нѣн азгѣрїѣ. Шї кѣн еа вѣзѣ кѣ контеле нѣ дпѣлѣде: фостаї вре одатѣ ла Венеѣїа? дп дптрѣвѣ.

— Дар, рѣспѣнѣсъ ел.

— Наї азїт тѣ ворѣндѣсе де Бѣченѣаѣрѣа, де ачѣа преа манїп нас дп каре се сѣїа Доѣеле?

— Кѣнд мерѣеа съ се кѣсѣторѣаскъ кѣ мареа? сѣжршї контеле; ам азїт.

— Наї азїт тѣ вре одатѣ ворѣндѣсе де коевїнѣ цѣрманїлор?

— Де карѣа лор де ресѣоїѣ, адаѣе ел; дар.

— Аша дар, тѣ трѣвѣе съ кѣпшїтї карѣзїл Мїланѣзїлор; кѣчї вѣд кѣ тѣ епїтї маї дпвѣдѣат десѣре лѣкрѣрїе петреѣте департе де дѣра та, де кѣт де ачеле дпѣтѣнїлате дп вѣчїнѣтатеа дѣреї тале.

— Аша, адѣоцї ел дпкѣ, ачѣста ера сїндарѣдѣа лор, паладїл лор, коравїа лор чеа сѣпѣтѣ, еї кѣпѣтарѣ маї мѣлѣте вїрѣнѣе кѣ дѣнса, шї еа дї скѣпѣ дїп маї мѣлѣте дпвїнѣерї; мерсѣа еї чѣа лїп ле дѣдеа тїмн де а се реалїа.

— Фоарте вїне! Акѣт аї съ тѣ дпѣлѣдї фѣръ грѣстате. Не кѣнд дѣра, — зрїѣ еа, ера окѣпатѣ де Барѣварї, шї кѣ пої, колонїшїтї Романї, цѣтеам сѣвѣт цїзгѣа лор, пої фїреште кѣ нѣ дптрѣвїнѣдѣат воїї пострї шї карѣле поастрѣ де кѣт ла агрїкѣлѣтѣрѣ, сїнгѣрѣа мїжлок де а скѣпа де о маї аспрѣ скѣлѣвїе; дпсѣ кѣнд реѣеле фѣжлчїлор, Карол чѣа маре аѣ дпвїне не Саксонї, аѣ стѣрпїт шї алѣнѣгат не Аѣварї нѣпа дп Счїтїа, шї дѣсе нѣтернїчїа арматеї лѣї нѣлѣ ла марѣїнеле поастрѣ, ацїстацї де тетереа че дпсѣфла нѣтеле сѣѣ варѣварїлор, шї нѣскѣдї дїп пачеа че ел нї адѣчеа, апѣкарѣт армеле негрѣ а не скѣтї де поѣѣ дпкѣлѣкѣрї. Дп тоатѣ Дѣра, де ла Тїса нѣлѣ ла Днїстрѣ, тоцї Ротѣнїї, знїї сѣвѣт нѣте де ромаѣнацї, негрѣ кѣ ераѣ нѣскѣдї ла Рома, алцїї сѣвѣт ачѣла де пачѣнацї, амѣстѣкѣтѣрѣ де Романї шї Грѣчї, тоцї, зїк, стрїгарѣ: с'апѣкѣт армеле! съ гѣтїм кареле де рѣсѣоїѣ! Ш'дптр'о клїпѣ тоцї аѣ фост дп нїчоаре, шї дїп кѣпрїнсѣа Сѣчѣеѣї епїрѣ мїѣ де карѣ марї дпартате, не каре ротѣнїї дп-тре Пачѣнацї ле нѣтїрѣ Карѣ-Бої.

Ачѣста кар се кѣвїнеа Пачѣнацїлор, дѣла карїї аѣ азат де кѣтѣрѣ зѣа дїп стрѣтошїї лѣї Драгонї де ла Сѣчѣеаѣа, не каре дп перѣѣ шї ел дптрѣ зп ресѣоїѣ че авѣ кѣ Раѣѣ-Негрѣ. Де шї крѣштїнїї фоарте де дпделѣнѣгат тїмн, пої дп чїпсїтїм ка паладїл лор пострѣ, шї дп авѣт ка зп лѣкрѣ сѣпѣт; ѣа трѣѣеам кѣ пої ла вѣтѣлїе, шї кѣ дѣпсѣа ерам нѣрѣзѣа дпвїнѣгѣторї шї лїѣерї; дпсѣ акѣт, дп чїзда фѣгѣдѣвїнѣделор лѣї Блѣїла шї а лѣї Нїчѣта . . . шї трѣжлнд не Осевїтоф де

одать дн чеа маї де не зрѣть салъ, дн ачеа знде ера тавлоане шї статѣе. Акѣм, дї зїсѣ еа, чете-ште; шї еа дї аратъ кѣ децїтѣл ачеастъ инскрїпцїе латїнъ сьнатъ дн азр не о шаре врьче албастръ а лѣї Хрїстос, че се рїдїка дн мїжлокѣл салей: Quod fuerunt Sclavi Satani, sive Graeci, sive Romani, sive Galli, sive Scythi, ut servi Dei et sclavi Christi facti sunt, in perpetuum sunt salvi.

Кѣм ел нѣ шїеа латїнеште, нѣ нѣмаї кѣ нѣ днцѣлесе, днсѣ нѣ нѣтѣ чїгї де кѣт кѣ грезтате.

— Тѣ п'аї днделес, дї зїсѣ Дана днвѣлїтъ, ачест адевѣр дѣмнезѣскѣ, дїн каре оаменї аѣ фѣкѣт о аша де врьдѣ мїндїре. Аша дар! Еѣ днї воїѣ еснаїка; шї зрѣмд инскрїпцїа кѣ децетѣл, еа дї традѣсе кѣвѣнт дѣпѣ кѣвѣнт:

„Кѣдї фѣрѣ скланї сатаней, фїе Гренї, фїе Романї, фїе Галї, фїе Сцїдї, дндатъ че с'аѣ фѣкѣт шерѣї лѣї Дѣмнезѣѣ шї скланї лѣї Хрїстос, сьнѣ дн вечї мѣнтѣдї.“

Нѣ есте оаре аша? адевѣр шї мїндїре: Дѣмнезѣѣ іаѣ мѣнтѣгїт, шї отѣл іаѣ фѣкѣт скланї.

Осевїтоф нѣ о маї аѣзїа, ел ера днкременїт, вѣрѣвїа і се атїнѣе де пент шї мѣнїле де цевнїкї.

Чїнчї марї зѣгрѣвїтѣрї дн фресче днподовїа мѣрїї салей дѣратъ дн пентагон, шї не вѣкѣдї де шартѣрѣ рошїетїкѣ ераѣ пѣсе статѣеле оаменїлор че се днвреднїчїсѣрѣ с'аѣ нѣ, де опорѣа натрїей.

Осевїтоф, вїндѣшї дн фїре, ка артїст, нѣтѣ мїнѣнат де вїне жѣдека ачесте канѣ д'опере.

Фїгѣра лѣї Траїан скланїтоаре де мѣрїре шї де маїестате, ачесѣ а лѣї Adrian, палїнѣ де целозїе шї де трїстѣдѣ, ачесѣ а лѣї Galien не каре се пѣтеа четї слѣвїчївнѣа шї нѣдїмѣтатеа лѣї де сѣлѣт, ачесѣ а лѣї Aurelian днфѣдншїтоаре де недѣмѣрїре шї де пѣрѣре де рѣѣ; дї амїнтїрѣ аша де вїне фелїзрїтеле сентїменте але ачестор прїнцї понѣрѣ Dacia, дн кѣт ел мѣртѣрїей кѣ нѣ аѣ вѣзѣт нїчї одатъ чева маї десевѣрнїт; амїрѣреа лѣї крескѣ кѣнд, дндрентѣнд'шї прївїрїле асѣпра зѣгрѣвїтѣрелор дїн салъ, вѣзѣ кѣ че мѣштѣшѣт зѣгравѣл, днзѣстрат к'ѣн талант неавзїт, асѣла ле легасѣ днпревѣн, днкѣт се пѣреа кѣ нѣ фак де кѣт'ѣна. —

Ачесте ераѣ чїнчї неїсаже днкїсе дн кадѣре де азр шї авѣнд фїе каре де асѣпра кѣте о стѣмѣ, знде конѣеле нѣ регѣсї фѣрѣ зн фел де мїраре кѣнтїтеле че ле вѣзѣсѣ сьпате не челе чїнчї фѣсѣе але Кандѣлавѣрѣлї. Ачела не каре ера скарїс Ард, днфѣдншїа о царѣ пресѣратъ кѣ марї деа-лѣрї; не челе маї днпалѣе шанѣе кѣмї се дн-

пѣлѣаѣ шанѣе четѣдѣї; дн стрїшторї, нѣмѣроасе тѣрѣме се пѣреаѣ фѣзгнд шї пѣвѣлїнд сїѣрїете знееле песте алѣтеле; дн дндепѣртаре, зн днтїне палїѣ. знде о арматѣ де пѣсторї, дѣпѣ че с'аѣ лѣпїтат вїтезеште, трѣта де паче кѣ зн врьшмаш че семѣна маї мѣлѣт фїларѣ селѣватїкѣ де кѣт а ом; шї днтр'ѣн колд, ла чел днтѣї палн, зн корт атѣкат де Имперїалї шї зн Ценерал кѣзѣнд стрѣ-пнѣс де ловїтѣрї.

Бѣ, днфѣдншїа о вале ларгѣ, профѣндѣ шї палїнѣ де рѣтѣшїдѣрї де арѣе де тот фелїзл. Мѣндїї чей днпалдї че о днкѣнцїѣра ераѣ негрї де Молїзї, шї не чел днтѣї палн, апроане де зн їзвор че кѣрѣеа дн пѣрїжам де а лѣгѣл тавлолѣї зрѣтѣторїѣ, се ведеа зн тѣпѣр днармат кѣ зн Бѣздѣган; ла пїчоареле лѣї ера днтїне морт зн зїмѣрѣ негрѣ, шї лѣгѣл дѣнѣсїа о кѣдѣлѣшї че се гѣдѣра. Днѣре ачесте доѣ тавлоане, се зѣрїа о пажѣрѣ че се сѣвѣїзма кѣтпалїт шї днзѣдар сѣвѣт гїарѣле а знеї алѣїа.

Мол, днфѣдншїа дн ценере о царѣ зндѣоасѣ; дн чел днтѣї палн се рїдїка о четѣдѣїе дн фортѣ рѣтѣндѣ шї не дїзѣмѣтате рѣїнатъ; дн вечїнѣтате зн порт; дн фѣндѣл тавлолѣї се сѣїа пѣлѣ ла негрїї зн днпалт дїкѣлѣѣ аконерїт кѣ отѣт; не кѣстїшѣеле салѣ, се рѣсѣѣдѣа о веѣетагїе аша де авѣтѣ, аша де лѣксѣрїоасѣ шї зѣгрѣвїтѣ кѣ аша мѣштѣшѣт, днкѣт се пѣреа а се сїмдї мїросѣл флорїлор. Днѣр'о нотїкѣ ла поалеле мѣнтѣлѣї ера о днтїнѣсѣ четате днѣтѣрїгѣ; зн вавалер че се пѣреа кѣ фѣѣеа, воїеа сѣ їнѣре, днсѣ о фетеїе не вѣрѣл парканїлор се пѣреа а'л опрї, шї дї арѣта кѣ децетѣл не врьшмаш, а кѣрѣїа днпапѣ-гарѣ се днтїндеа пѣлѣ ла тавлолѣ че авеа Вал дн марка лѣї. Ачест тавлолѣ авеа дрент фѣнд о коамѣ де мѣнцїї але кѣрѣра крештете асѣвїте се пердеаѣ дн позрї, шї ла чел днтѣї палн зн дн-тїнѣс флѣвїѣ. Днѣре мѣнцїї шї флѣвїѣ се ведеа тѣрѣвѣрї дїндншї, ла але кѣрѣра поале пѣсторїї шї тѣрѣтеле лор афлѣл сѣїнарѣ дн потрїва ѣрдѣлор тѣтѣрѣшїтї че бѣтеа кѣтпїа, апѣї тречеа шї рѣ-тречеа флѣвїл. Се веде ла дреанга о арматѣ де Мѣсѣлманї лѣзатъ ла гоанѣ де чїнчї мїї де оаменї, а кѣрѣра шѣф пѣрѣга о кѣчѣлѣ де мїел негрѣ; ла стѣнга, еате праѣф фокѣлѣї, оаменї чзнтїдї, зн кѣлѣгѣр днцѣнат не зн мѣгар, шї дн фѣнд зн прїнц, ка шї Еурїк ал IV. Императѣл Цѣрманїей, ашѣтѣнѣнд дн рѣгѣмїнте сѣвѣт мѣрїї канїтїлїей салѣ ка сѣ і се дескїдѣ порцїле. —

Ачесте зѣгрѣвїтѣрї ераѣ аша де кѣратѣ дн

desen, аша де вюасе дн колорат, аша де апринсе
дн фаць, лэтина ши змѣра ераѣ фоарте вѣне по-
тривѣте, сѣжетѣрѣле ераѣ аша де фрѣмос дѣорѣн-
дѣвѣте, ера атѣга армоніе дн тотѣл, атѣга еспресіе
дн челе маї миѣ амѣзвѣдмїа, тотѣл ера аша де
вїѣ, аша де адевѣрат, днкѣт коптеле нѣ се пѣтѣ
стѣпнїи де а нѣ стрїга те дозѣ зѣчї де орї: На-
тѣрѣ! Натѣрѣ! днсѣ мїрареа лѣї ковѣршї кѣнд
арѣнкѣ окїї пе чел маї де пе зрѣтѣ тавлоѣ. Аче-
ста ера зн плаїѣ днїне кѣ тотѣл днверзіт де
тѣноасе пѣшнїа, днпопорат де пѣтероасе тѣрме
ши сѣтѣнат де миѣ лакѣрї. Ел ера днadanат
де Мареа ши дозѣ зѣчї де пѣрѣеашне дѣчеаѣ дн
тоате пѣрїїле тѣношїа; пе дѣрѣм се рїдїка о тѣре
четате кѣ тѣрнѣрїле алѣе, де асѣпра кѣрора фѣл-
фѣїа навїліоанеле а дозѣ зѣчї де пѣдїї стреїне.
Ла стѣнга пе днѣзїл пѣлап, кѣлѣрїа кѣ тѣндрїе
ши кѣ ланѣеа днпѣшнатѣ зн кѣлѣреѣ, а кѣрѣїа
тѣрѣстѣрї вѣдеаѣ о повлѣдѣ че зїмі пе Осевїгоф.
Калѣл сѣѣ сѣрї дн дозѣ пїфїоре, о фетїѣ, а кѣрїа
фрѣнте днчїнсѣ де о вендѣ де тѣрѣрїтаре арѣта
о персоанѣ де зн дннат ранѣ, днрѣга дн ценѣнкї;
дн кѣтѣва депѣртаре, зн зрѣ манїн се днпайнта
дн дозѣ пїчоаре, гата а се арѣнка пе прада лѣї.
Осевїгоф ера зїмїт де адміраре; свѣлїтѣл че ре-
спїра дн тѣрѣстѣрїе кѣлѣредѣлї пѣтѣрѣсесе
сѣлметѣл лѣї, ініма лѣї се сїмдї кѣрїнсѣ де о
дѣлче мїлѣ ла ведереа ачестеї фетїѣ тѣрѣгї-
тоаре, ши пѣпѣл лѣї свѣнїа де тѣнїе ла vede-
rea ачестѣї монстрѣ, а кѣрїе монтѣрїї превесїгоаѣе
де отор се пѣрѣеа кѣ ле азде. *) (Ва зрѣма.)

Е С Л О Г А VII.

seau

Melibeu.

MELIBEU. CORIDON. TIBSIS.

М. Токта вѣнд дн днѣшнїларе

Шедѣа Дафнї сѣв горон,

*) Ачесте чїчї тавлозрї сѣнт д'ачеле про-
вїцїале. Пѣсторїї сѣнт Влакїї тѣрѣтїнд ла Ескѣ-
ле кѣ Бнѣгрїї. Генералѣа есте Мїхаї Вїтеазѣл
зѣе де Баста. Тѣпѣрѣл арнат кѣ зн вѣздѣган
есе Драгош, днтемесгорѣл Прїнципатѣлї Мол-
доѣї. Дннатѣл цїклѣѣ есте Пїолѣл че се креде
кѣ аѣ пост сѣїндїт лѣї Ескѣлан. Четатеа есте
Нїандѣ, кавалѣрѣл Стефан чел тѣре, челе чїчї-тїї
де оамѣнї че пѣвѣлеск асѣпра Османїлор сѣнт
Влахї, шефѣл лор кѣ кѣчѣла есте Влад V. четатеа

Аместекѣнд тѣрмеле

Tірсіе ши кѣ Корїдон,

Корїдон грїѣеа де капре,

Tірсіе грїѣеа пѣптрѣ ої,

Амѣндої дн флоареа врѣстеї,

Din Arkadia амѣндої;

Амѣндої вогадї дн ланге,

Амѣндої вогадї ла тѣнсе,

Де о потрївѣ ла кѣпїтат,

Де о потрївѣ ла респнсе.

Кѣнд пѣзѣеам мїрѣїї де фрїг,

Капѣл тѣрмѣї, данѣл мїѣѣ

Аїѣеа се рѣтѣчї.

Вїнѣ 'пкоаче, Мелїбеѣ!

Стрїѣ Дѣфнї, еатѣдї данѣл,

Еатѣдї езії, кѣнд тѣ vede,

Шї де поцї, те одїхнѣште

Сѣнт ачѣастѣ змѣрѣ верде.

Вор венї жнїдїї аїѣїа

Дѣпре рѣт ла адѣнат,

Мїнчїл аїѣеа рѣпа

Кѣ роѣо гѣа днѣврѣкат.

Дн стѣжарїї чеї сѣнїїдїї,

Маї алес дн време лїнѣ

Скоате роїї, ши рѣспнѣ

Невїновата алвїнѣ.

Шї че пѣтеам, ка се фак?

Нѣ авеам пре нїме акасѣ,

Ка мїѣїї чеї десѣтрадїї,

Ка ла тѣтме се нѣї ласе.

Днпре Корїдон ши Tірсіе

Сѣ скорнѣште чеартѣ тѣре,

Dinгр'алор копїлѣрїї

Пѣн лѣкѣрѣл мїѣѣ ла зїтаре.

Днчен пре рѣнд, ка се кѣпте; —

Пре рѣнд чеарта се'пченѣрѣ; —

Корїдон ши челалат,

Пре рѣнд кѣрѣ версѣрї дн гѣрѣ.

C. Nїмфе, вої, Амѣрѣл мїѣѣ,

Фачедїї, ка се поѣѣ жнїта

Ка кѣдрѣл мїѣѣ оаре кѣнд;

Ел сїнгѣр знѣл ера,

Карѣ жнїта ка Аполѣ.

Саѣ де нѣ е кѣ пѣгїнѣцѣ,

Сїжнѣзѣра воїї де-ачест врад

Ачаст' мїкѣ флѣверїцѣ.

кѣ тѣрнѣрїе алѣе есте Акерман, пе карѣ Рѣшнїї
о пѣтеск четатеа алѣе. Сѣнтѣл Георѣге есте па-
тронѣл днтрѣдѣї дѣрї. —

Т. Вої пѣсторї, вої Аркаденї,
 Амилетидї квишпъ мїе,
 Ка Корвѣл шї челалалт,
 Ка се крене де тѣнїе.
 Шї де ва нѣтѣ поета,
 Ка дѣпъ гвст се въ кжиге, —
 Съ нѣ стрїче лїтва реа, —
 Пѣнециї вакар пре фрѣнте.
 С. Ачест кап де порк пѣрос;
 Шрачесте коарне пѣроасе,
 Деаїа, діле чїнстеск,
 Нѣмаї семї фїї тѣлгѣїоасѣ.
 Шї де кѣтва воїѣ лѣвїнѣе,
 Воїѣ се фїї фрѣмос чоплїтѣ,
 Дикълатѣн чїсте рошїї
 Дн марѣре полейтѣ.
 Т. Ланте дѣлче шї плѣчїнѣ
 Дн тот анѣл веї авѣ
 е, Прїане,
 Тѣ пѣзештї грѣдїна теа.
 Шї де аї фост тѣ пѣн'акѣта
 Нѣма'н марѣре чоплїт,
 Де воїѣ авѣ спорїз ла ої,
 Воїѣ се те фак азрїт
 С. О! маї дѣлче декжт мїереа,
 Маї алѣ ка левѣда,
 О Nerine Galatea,
 Ах! те рог, нѣ тѣ зїга.
 Чї кжнд кад воїї пре фжн,
 Кжнд пѣсторїї вїн ла сѣт,
 Koridon те роагъ, вїнъ,
 Де нѣ кѣтва л'аї зїгат.
 Т. Сецї фїз маї апар ка снжїсѣл,
 Маї гїтмос ка орї че сїїне,
 Маї де жос ка зн вѣрете,
 Дакъ нѣмїї фѣр' де тїне
 Лѣгѣ зїоа ка зн ап; —
 Дѣчїїв'акасѣ жжнчї,
 Че рѣшїне, сѣтѣрацїї,
 Дїн ачест' фрѣмоасе лжнчї.
 ої рїзрї, шї вої пѣрае,
 Вої тѣфе, шї ерѣе мої,
 Сълчїле челе фрѣмоасе,
 Че въ зѣвѣрагъ пре вої;
 Нѣзїцїї вїтеле де соаре,
 Вїне кѣлѣзроаса веарѣ,

Вїд'а вїеї кѣ грѣсїне
 Скоате нѣгѣрїї афоарѣ.
 Т. Ла пої вагрѣ шї вѣрѣт,
 Ла пої фокѣл нѣ се сгїнѣе,
 Ла пої есте тотдѣзна
 Ыша неагрѣ де фжнїнѣе.
 Де фрїг атѣта не пасѣ,
 Кжтѣї пасѣ лѣпѣлїї
 Де нѣтѣрѣл оїлор,
 Кжт де ржнѣ рїзлїї.
 С. Ла пої жпацѣн, шї кѣстане
 Мере рошїї, прѣне мої
 Сѣпт фїештекаре пом
 Стаѣ дн мѣлїїне ла пої.
 Ла пої тоате акѣта ржд;
 Еар' де кѣтва с'о кѣра
 Алексї дїн ачештї тѣнцїї,
 Фжнтѣнїле вор сека.
 Т. С'а зекат акѣт нѣтѣлѣл,
 Шї еарѣ с'а вештезїт,
 Нѣї пре деалзрї нечї о вїе,
 Фѣр' де зѣврѣ с'а нѣлїт.
 Фїлїда кжнд ва венї,
 Ва фї верѣл кѣ вердеагъ,
 Шї плоае дїн деетѣларе
 Ва се кадъ кѣ дѣлчеагъ.
 С. Плопѣл плаче лѣї Алкїда,
 Еар' лѣї Бах вїд'а де вїе,
 Вїнереа мїртѣл извеште,
 Пентр' Аполо фїнїк фїе.
 Фїлїс алѣлѣл извеште,
 Пѣлѣ фїлї'л ва їзвї,
 Нече мїртѣл, нечї фїнїкѣл
 Аша фрѣмос нѣ ва фї.
 Т. Фрѣмос фрѣсїнѣн пѣдѣре
 Брадѣл фрѣмос дн грѣдїнѣ,
 Плопѣл фрѣмос лжнѣ апе,
 Салѣа трїстѣ ла фжнтѣлѣ.
 Де маї кѣтта маї дес,
 Шї, лїчїдо, вѣкорѣс,
 Ка тїне н'ар нѣтѣ фї
 Нечї зн арѣвр маї фрѣмос.
 М. Ачестеа ле цїїѣ дн мїнѣ,
 Шї кѣ Тїрсїс фѣ лѣвїнѣ.
 Де атѣчїа Koridon,
 Koridon е днтр'адїнѣ.